

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy:n lausunto

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö jätelain 48 e §:n mukaisen päätöksen tekestä varten kunnan ilmoittamista kustannustiedoista

Diaarinumero PIRELY/6491/2025.

Lausuntopyyntö

Jätelain 48 §:n 1 momentin 6–10 kohdissa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien on vastattava tuotteista kunnille 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista vuosittain ja tuoteryhmittäin. Jätelain 48 e §:n mukaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista jätelain 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Ollakseen oikeutettu korvauksiin, kunnan on toimitettava jätelain 48 e §:ssä edellytetyt tiedot Pirkanmaan ELY keskukselle vuosittain toukokuun loppuun mennessä. Kunnan on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

- 1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää jakelussa mainituilta tahoilta näkemyksensä kuntien jätelain 48 e §:n mukaan ilmoittamista vuoden 2024 kustannuksista. Kustannustiedot ovat eritelty erillisellä liitteellä, joka on tämän lausuntopyynnön liitteenä.

Yleistä

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy kiittää mahdollisuudesta lausua omat näkemyksensä pyydettyyn lausuntoon. Tuottajayhteisö kiittää Pirkanmaan ELY-keskusta siitä, että lausuntopyynnön liitteessä on ilmoitettu avoimesti yksittäisten kuntien esittämät luvut. Suomen SUP-Tuottajayhteisölle on lisäksi toimitettu tarkempia tietoja kuntien ilmoittamista tupakkajäteastioista sekä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy toteaa yleisesti, että vuosille 2023–2025 on neuvoteltu kiinteästä korvauksesta 4,79 euroa / asukas, joten nyt kuntien ilmoittamilla tiedoilla kohtien 1) ja 2) osalta ei ole vaikutusta korvauksen suuruuteen kustannuksia ilmoittaneille kunnille. Sen sijaan kohdan 3) osalta kuntien ilmoittamilla tiedoilla on suora vaikutus kuntien saamaan korvauksiin.

Edellä todettu ei kuitenkaan tarkoita, että esitetyt kustannustiedot olisivat tarpeettomia. Päin vastoin, ne ovat erittäin tarpeellisia.

Kuntien esittämistä kustannuksista voi yleisesti todeta, että niissä on havaittavissa huomattavaa hajontaa eri kuntien välillä. Suuret erot kustannuksien välillä eivät ole selitettävissä suhteuttamalla kulut asukaslukuun. Myös asukasluvultaan pienemmät kunnat ovat esittäneet merkittävän isoja kustannuseriä verrattuna toisiin asukasluvultaan isompiin kuntiin. Myös kulujen jakautuminen siivous- ja keräyskuluihin on vaihtelevaa. Yleisesti voidaan todeta, että laskenta-perusteet eivät ole olleet kunnissa yhtenevät.

Lisäksi voidaan todeta, että tiedot ovat monilta osin puutteellisia, sillä ne eivät vastaa esim. PIRELYN ohjeen mukaisia vaatimuksia, jotka perustuvat jätelakiin ja asetukseen.

Tupakkajäteastiat ja tiedotus

Yleiset kommentit

Jätelain mukaan kunnan tulee ilmoittaa todelliset ja tarpeelliset kustannukset erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista astioista sekä jätelain 48 g §:ssä tarkoitettua tiedotuksesta ja neuvonnasta. Tuottajille asetettu velvollisuus keräysastioista voi koskea vain asetuksessa säädettyä vaatimusta, joka on astia/asukasmäärä. Ohjeissa on todettu, että kunta voi harkintansa mukaan hankkia asetuksen edellyttämää määrää enemmän astioita, mutta ne eivät silloin kuulu tuottajan kustannusvastuun piiriin. Kunta ei voi myöskään enää vuonna 2025 saada korvausta niistä astiahankinnoista, jotka se on tehnyt vuonna 2023 tai aikaisemmin, sillä kunnan tulee ilmoittaa aina edellistä vuotta koskevat astioiden hankinnasta aiheutuneet kustannukset vuositasolla.

Kuntien ilmoittamat tiedot ovat Tuottajayhteisön mielestä jätelain, asetuksen ja PIRELYN ohjeistuksen perusteella puutteellisia. Lisäksi kustannuksiin on laskettu mukaan kuluja, jotka eivät kuulu tuottajien maksettavaksi.

Yksityiskohtaiset kommentit

Yksikään kunta ei ilmoita, montako tupakkajäteastiaa oli yhteensä vuoden 2024 lopussa, kun mukana on vanhat ja vuonna 2024 hankitut. Näin ollen ei voida arvioida sitä, missä kunnissa tupakkajäteastioiden määrävaatimus 1/600 asukasta on toteutunut ja missä ei.

Osa kunnista on ilmoittanut hankkineensa enemmän tupakkajäteastioita, kuin laki edellyttää. PIRELYn kunnille lähettämän ohjeen (17.2.2025) mukaan, kunta voi tarkoituksenmukaisuussyistä hankkia enintään 25 kappaletta jäteastioita, vaikka 1/600-vaatimus ylittyisikin. Kunta ei voi kuitenkaan esittää korvattavaksi suurempaa määrää kuin 1/300 vaatimus vuodelle 2026 edellyttää. Kunta voi siis hankkia useamman vuoden jäteastiat kerralla, jos jäteastioiden yhteenlaskettu määrä on enintään 25 kappaletta.

Esimerkiksi Hyvinkää on hankkinut 140 jäteastiaa vuonna 2024, kun se olisi saanut hankkia enintään 78 jäteastiaa (olettamalla, että ei ole ollenkaan vanhoja). Vantaa on ilmoittanut hankkineensa 850 jäteastiaa, vaikka se olisi voinut hankkia vain 419 kappaletta. Vantaan hankinnat ylittävät myös vuoden 2026 veloitteen.

Toinen huomio liittyy siihen, että kustannuksiin on laskettu mukaan myös muiden kuin tupakkajäteastioiden kustannuksia. Tämä on vastoin jätelakia. Muiden roska-astioiden kuin tupakka-astioiden hankintakustannukset kuuluvat jätelain 48 b §:n, jätelain muuttamisesta annetun lain (1096/2022) voimaantulosäännöksen 2 momentin ja Vna 1320/2022 2 §:n perusteella kiinteän korvauksen piiriin. Kunnalla ei siten ole oikeutta näiden korvaamiseen erikseen. Esimerkiksi Haapavesi ja Kannus ovat esittäneet korvattavaksi tavallisten roska-asioiden hankinnat. Tämä näkyy liitteessä olevalla laskulla. Ii:n kunta on esimerkiksi ilmoittanut tupakkajäteastian kustannuksiin astian erilliset tyhjennykset (arviona).

Tuottajayhteisö haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tällaisia ylisuuria kustannuksia sisältyy useiden kuntien ilmoituksiin. Kustannukset yhtä tupakkajäteastiaa kohden vaihtelevat 9:tä eurosta 2000 euroon astiaa kohden. Laskuja ei ole kaikilta kunnilta mukana. On selvää, että noin suuri hintahaarukka ei ole realistinen. Kunnat ovat velvollisia esittämään kuitit, mihin kustannusvaatimukset perustuvat.

Kolmanneksi tuottajayhteisö haluaa todeta, että tupakkaneuvontaan on myös ilmoitettu käytetyn joitain summia. Olisi perusteltua tietää, mitä neuvonta on pitänyt sisällään. Nyt tästä ei ole juuri mitään tietoa.

Lausuman yhteenveto

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy ei voi hyväksyä sellaisenaan esitettyjä lukuja korvausten perusteeksi tupakkajäteastioiden ja tiedotuksen osalta. Syynä ovat kuntien ilmoittamien tietojen puutteellisuudet. Korvausperusteiden pitää olla läpinäkyviä ja selkeitä. Nyt ne eivät sitä ole kaikkien kuntien osalta. Osa kunnista on noudattanut lakia, asetusta ja PIRELYn ohjetta. Kiitos siitä ko. kunnille.

Tuottajayhteisö kannustaa kuntia tekemään tarkempaa raportointia tupakkajäteastioiden hankinnoista ja kustannuksista, jotta voidaan varmistua kustannustehokkuudesta ja tarpeellisuudesta. On tärkeää, että kuntien ilmoittamissa tiedoissa näkyy niin jäteastioiden määrä kuin niiden hinnatkin. Lisäksi toivotaan tarkempaa selvitystä siitä, mitä kustannuksia sisältyy kuntien tupakkaneuvontaan.

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy

Pekka Tsupari
asiamies

This documents contains 4 pages before this page

Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

JUHA PEKKA TSUPARI

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: SST Oy

521e9496-542d-4406-850f-5027d9073132 - 2025-09-04 11:35:02 UTC +03:00

BankID / MobileID - 95018211-b2e7-432b-bff3-c19129a4a58d - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuutus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende